

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למדעי החברה

בית הספר למדיניות ציבורית

רווחה מעבודה:

הערכת יעילותן של גישות שונות לשילוב חרדים במעגל העבודה

עבודת גמר לתואר מוסמך במדיניות ציבורית

מאת: בן רוב (040559999)

מנחה: יוסי תמיר, פרופ'

תקציר

שילובם של פרטים במעגל העבודה הוא סוגיה מרכזית בשיח הציבורי העכשווי, זאת לאור תפקידה הדומיננטי של תעסוקה בחילוף אנשים ממעגל העוני. ניתוח של שוק העבודה הישראלי מצביע על כך שחלק גדול מאוד מהאוכלוסייה בגיל העבודה אינו משתתף בכוח העבודה, ולכן שיעורי התעסוקה בארץ נמוכים מאוד באופן יחסי לעולם במערבי. אחת האוכלוסיות הבולטות, המאופיינת בשיעורי אי-תעסוקה גבוהים, הינה אוכלוסיית החרדים. מטרת מחקר זה היא הערכת תרומתן האפשרית של תוכניות בגישות שונות להשתלבותם של חרדים במעגל העבודה.

מתוך הספרות המחקרית המשווה בין תוכניות הנוקטות בגישות שונות ניתן ללמוד כי משתתפים בתוכניות בגישת עבודה תחילה מצליחים יותר בטווח זמן הקצר, וספציפית לפי המדד של השמה בעבודה (Hamilton 2002; Poppe et al., 2003; Michalopoulos, 2004; The Lewin Group, 1999). בהתייחס למדדים של התמדה וקידום בעבודה, שבאופיים מתייחסים לטווחי זמן ארוכים יותר, בספרות הרלבנטית קיימים ממצאים סותרים.

בהתייחס לאוכלוסיית החרדים, הספרות האקדמית מצביעה על פער בין השכלתם ובין דרישות שוק העבודה המודרני מחד (פלוד וקסיר, 2001; הקצאת משאבים לשירותים חברתיים, 2009), ומאידך יכולתם הלימודית גבוהה באופן מיוחד וקיימים מחקרים המצביעים על פתיחות ונכונות להשתלב בשוק העבודה בקרב קבוצה לא מבוטלת (גונן, 2005; המועצה הלאומית לכלכלה, 2009).

במסגרת המחקר נבחנו שלוש תוכניות הפועלות במסגרת המיזם "תנופה בתעסוקה" (תב"ת), שהוקם על ידי ג'וינט ישראל בשיתוף ממשלת ישראל, המיועדות לאוכלוסיית החרדים, שתיים הנוקטות בגישה משלבת ('פרנסה בכבוד' ו-'צופיה') ואחת הנוקטת בגישת עבודה תחילה ('מפתח').

ממצאי המחקר, שסותרים במידה מסוימת ממצאים אמפיריים קודמים בתחום, מדגישים את הצלחתן של התוכניות הנוקטות בגישה משלבת, שבקרב משתתפיהן נמדדה רמת רווחה גבוהה יותר. נראה כי במסגרת המדיניות לשילוב האוכלוסייה החרדית במעגל העבודה יש להפעיל תוכניות הנוקטות בגישה כזו. בנוסף, בהתייחס לכל שאר התוכניות הפונות לאוכלוסיית החרדים, יש לערוך תהליך מיון ראשוני כדי להתאים לאדם את התוכנית המיטבית, יש להמשיך ולפתח תוכניות המוכוונות להשלמת השכלה ולהכשרה מקצועית, ובאופן ספציפי יש להשקיע בפיתוח הכשרות בשיתוף מעסיקים ויש ליתן שירותים תומכי עבודה המוכוונים לאוכלוסיית הנשים הצעירות.